

Stanovení reologických vlastností „nejen“ v průmyslové praxi

Petra Volfová

pragolab
authorized distributor
thermoscientific

FYZIKÁLNÍ A MATERIÁLOVÉ ANALÝZY

- Reologie – Viskozita kapalných (polo-)tuhých látek

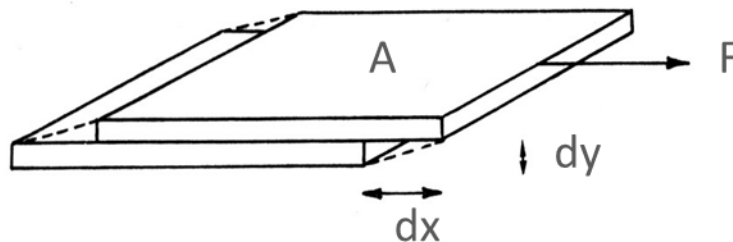

- Prášková reologie

REOLOGIE

- nauka o deformaci a toku materiálů
- (1929 – E. C. Bingham a M. Reiner)
- chování materiálu při prostém smykovém toku
- reologie kapalin a pevných látek
- viskozita, elasticita, viskoelasticita, oscilace, mez toku, smykové napětí, smyková rychlost

FYZIKÁLNÍ A MATERIÁLOVÉ ANALÝZY

VISKOZITA

- míra vnitřního odporu vůči toku
- jednotka Pa.s
- dynamická VS kinematická

dynamická viskozita

- $1 \text{ mPa}\cdot\text{s} = 1 \text{ cP}$ (centiPoise)

kinematická viskozita

- $1 \text{ mm}^2\text{s}^{-1} = 1 \text{ cSt}$ (centiStokes)

ZÁVISLOST VISKOZITY

- smyková rychlost
- teplota
- tlak
- čas
- historie
- fyzikálně-chemická struktura
- jiné (magnetické nebo elektrické pole)

FYZIKÁLNÍ A MATERIÁLOVÉ ANALÝZY

- viskozita není konstantní

NEWTONSKÉ KAPALINY

- nezávisí na smykové rychlosti
- NEWTONŮV ZÁKON

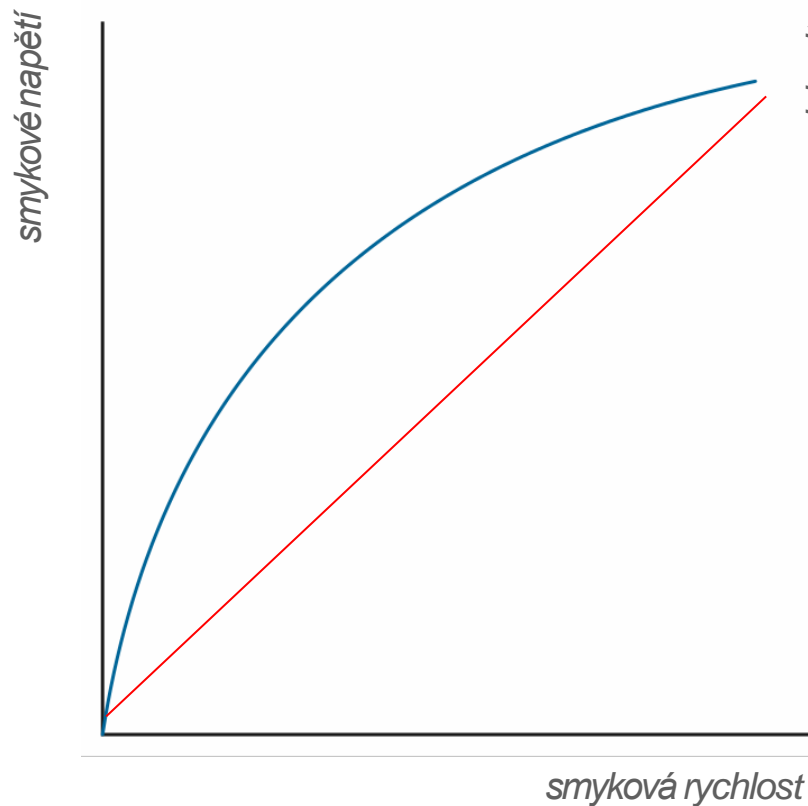
NE-NEWTONSKÉ KAPALINY

- závisí na smykové rychlosti

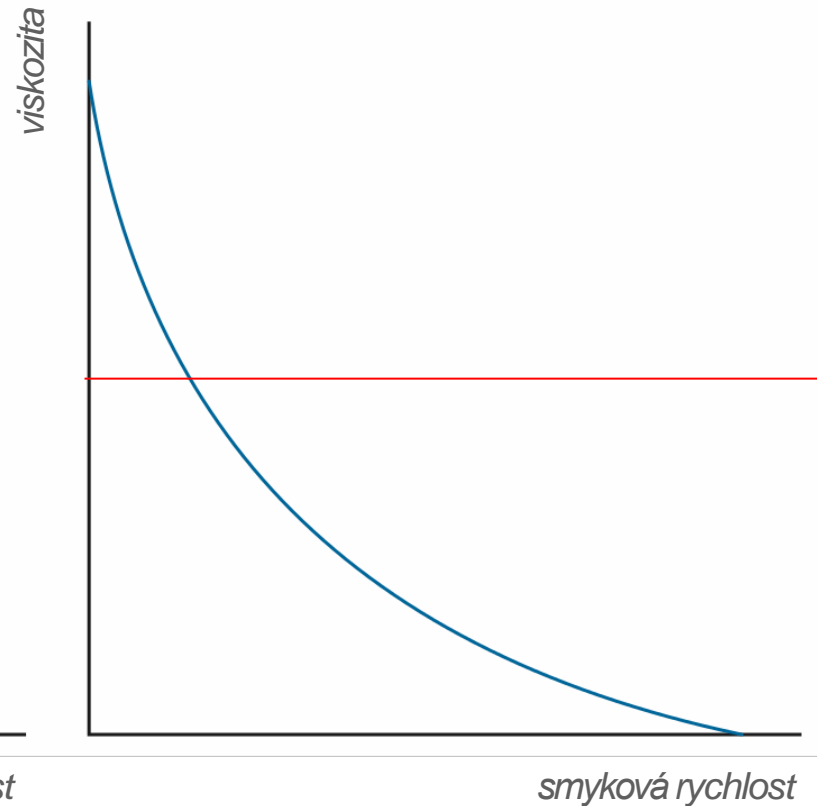
FYZIKÁLNÍ A MATRERIÁLOVÉ ANALÝZY

TOKOVÁ KŘIVKA vs VISKOZITNÍ KŘIVKA

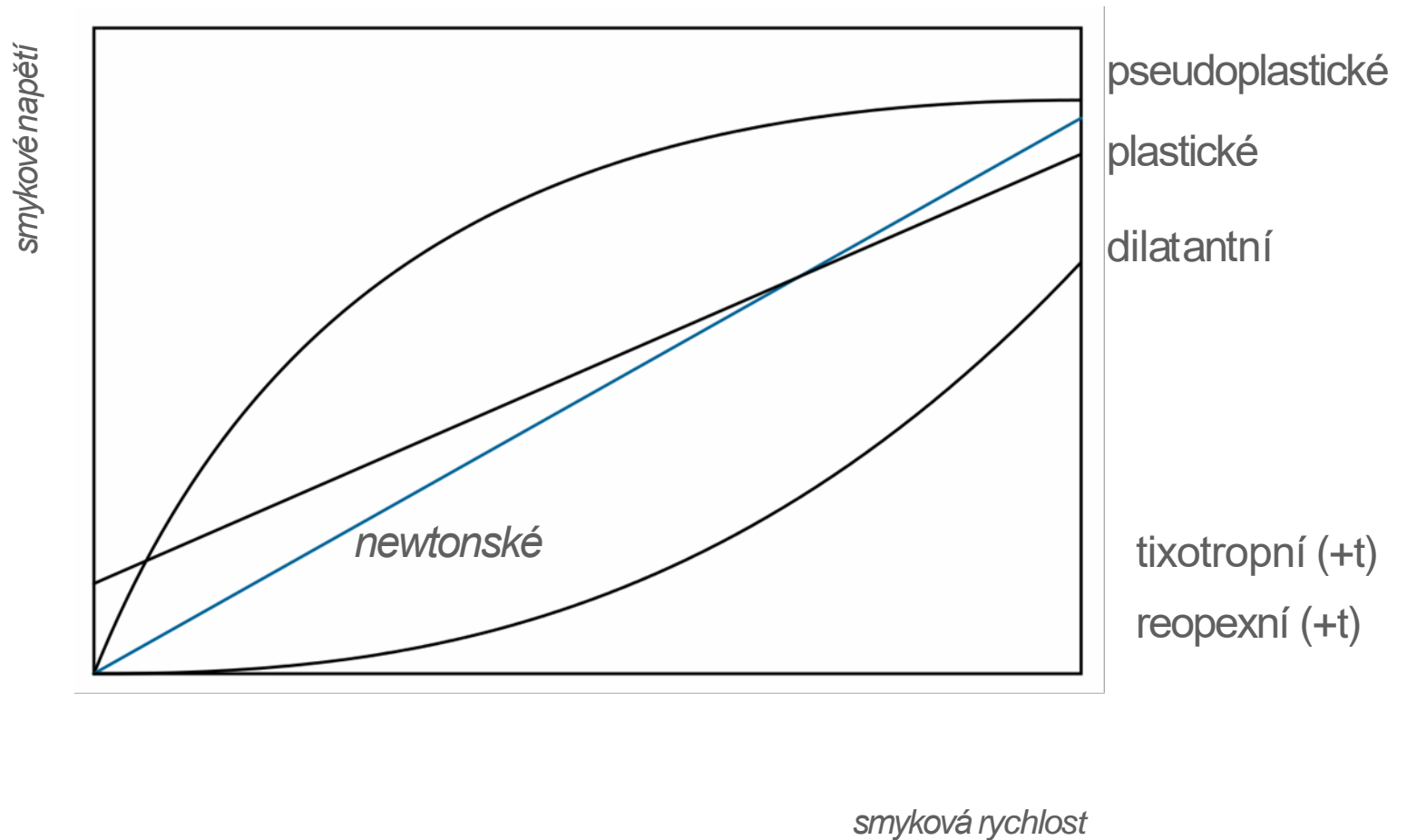
toková křivka (reogram)

vs. viskozitní křivka

NENEWTONSKÉ CHOVÁNÍ

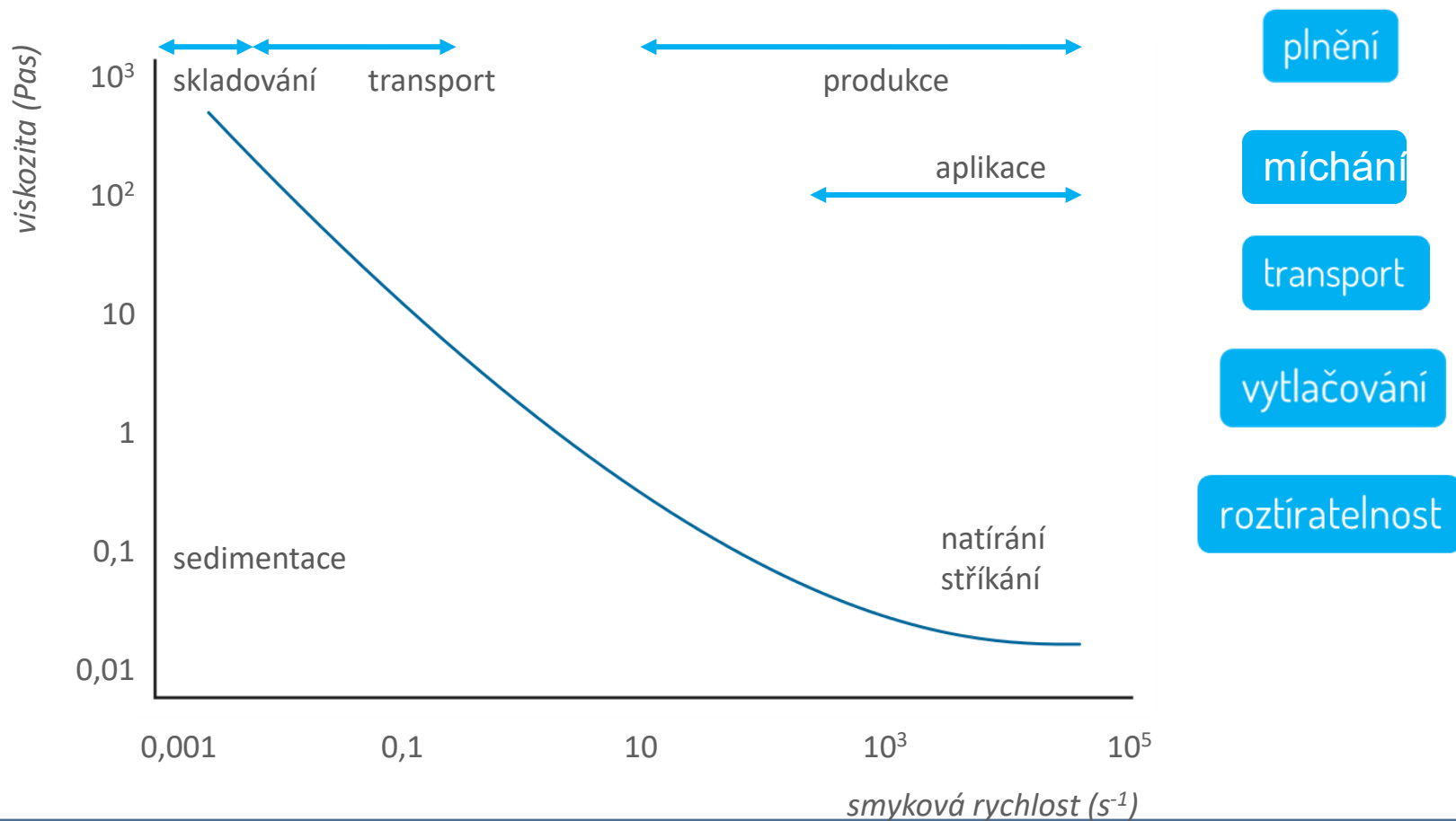

FYZIKÁLNÍ A MATRERIÁLOVÉ ANALÝZY

APLIKACE	SMYKOVÁ RYCHLOST s^{-1}
sedimentace	$10^{-6} - 10^{-4}$
fázová separace	$10^{-6} - 10^{-4}$
tok, vyrovnávání	$10^{-1} - 10^1$
extruze	$10^0 - 10^2$
natírání	$10^1 - 10^2$
žvýkání	$10^1 - 10^2$
míchání	$10^1 - 10^3$
sprejování	$10^3 - 10^4$

FYZIKÁLNÍ A MATERIÁLOVÉ ANALÝZY

ZÁVISLOST VISKOZITY NA SMYKOVÉ RYCHLOSTI

FYZIKÁLNÍ A MATERIÁLOVÉ ANALÝZY

RELATIVNÍ vs ABSOLUTNÍ

PRINCIP	ZAŘÍZENÍ	MĚŘENÁ VELIČINA
biosenzor	prst	odpor (síla, tlak)
objemový průtok	fordova nálevka	čas
	kapilární viskozimetr	čas (tlak, dislokace)
padající kulička	Höpplerův viskozimetr	čas
kompresa	kompresní viskozimetr	síla, dislokace
rotace	rotační viskozimetr, reometr	síla, dislokace

FYZIKÁLNÍ A MATERIÁLOVÉ ANALÝZY

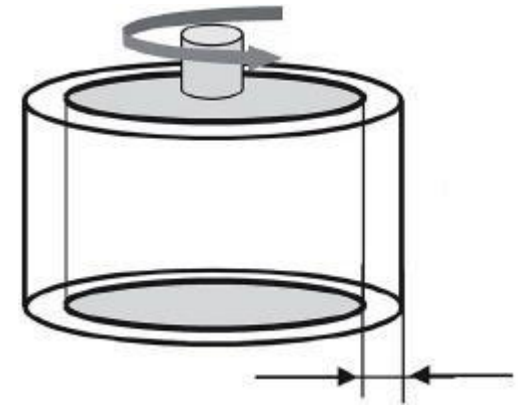
VISKOZITA

$$\eta = \frac{\tau}{\gamma}$$

smykové napětí

smyková rychlost

torze Md – faktor A

RPM – faktor M

- **absolutní** měření – faktory A a M lze spočítat pro senzor
- **relativní** měření – faktory A a M **nelze** spočítat pro senzor

FYZIKÁLNÍ A MATERIÁLOVÉ ANALÝZY

RELATIVNÍ vs ABSOLUTNÍ

X

FYZIKÁLNÍ A MATERIÁLOVÉ ANALÝZY

APLIKACE – PRŮMYSLOVÁ ODVĚTVÍ

PETROCHEMIE

P
O
T
R
A
V
I
N
Y

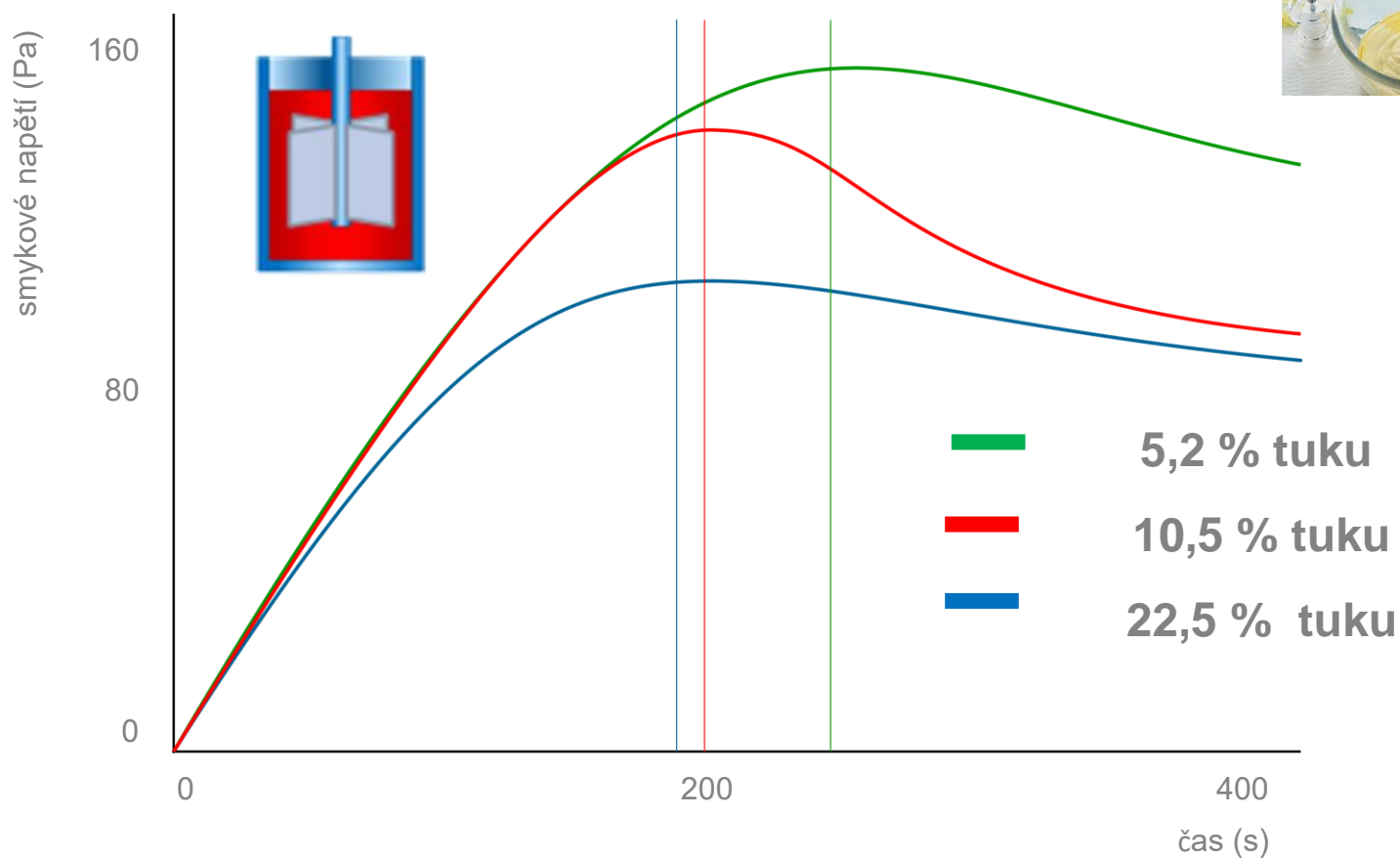
K
O
S
M
E
T
I
K
A

P
L
A
S
T
Y

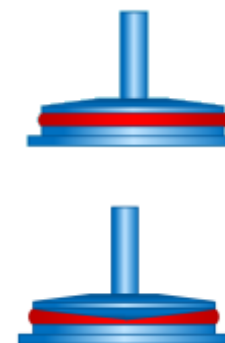
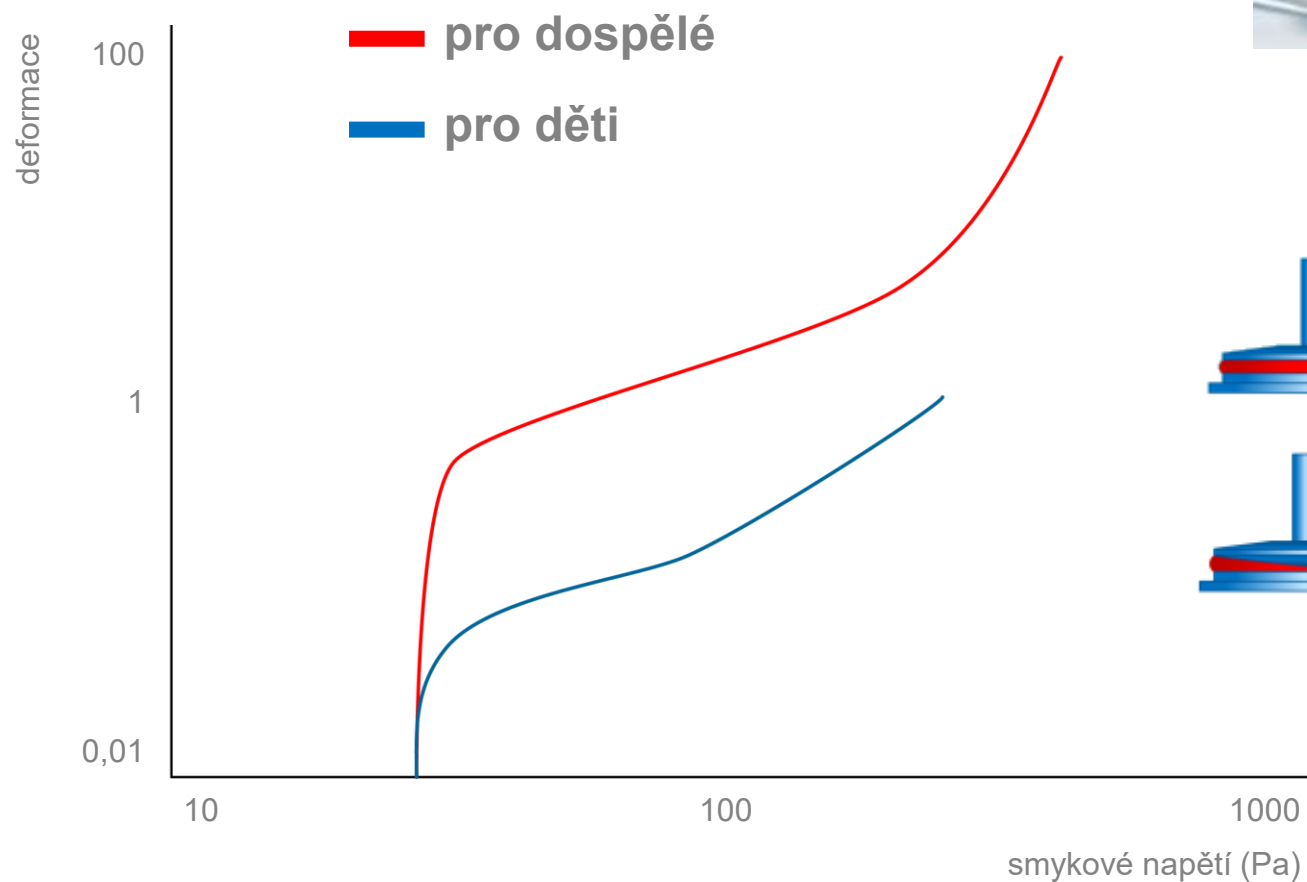
B
A
R
V
Y

STAVEBNICTVÍ

MEZ TOKU - MAJONÉZA

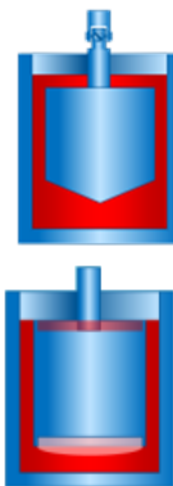
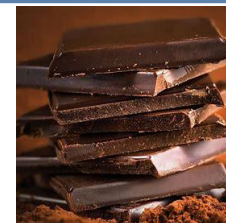
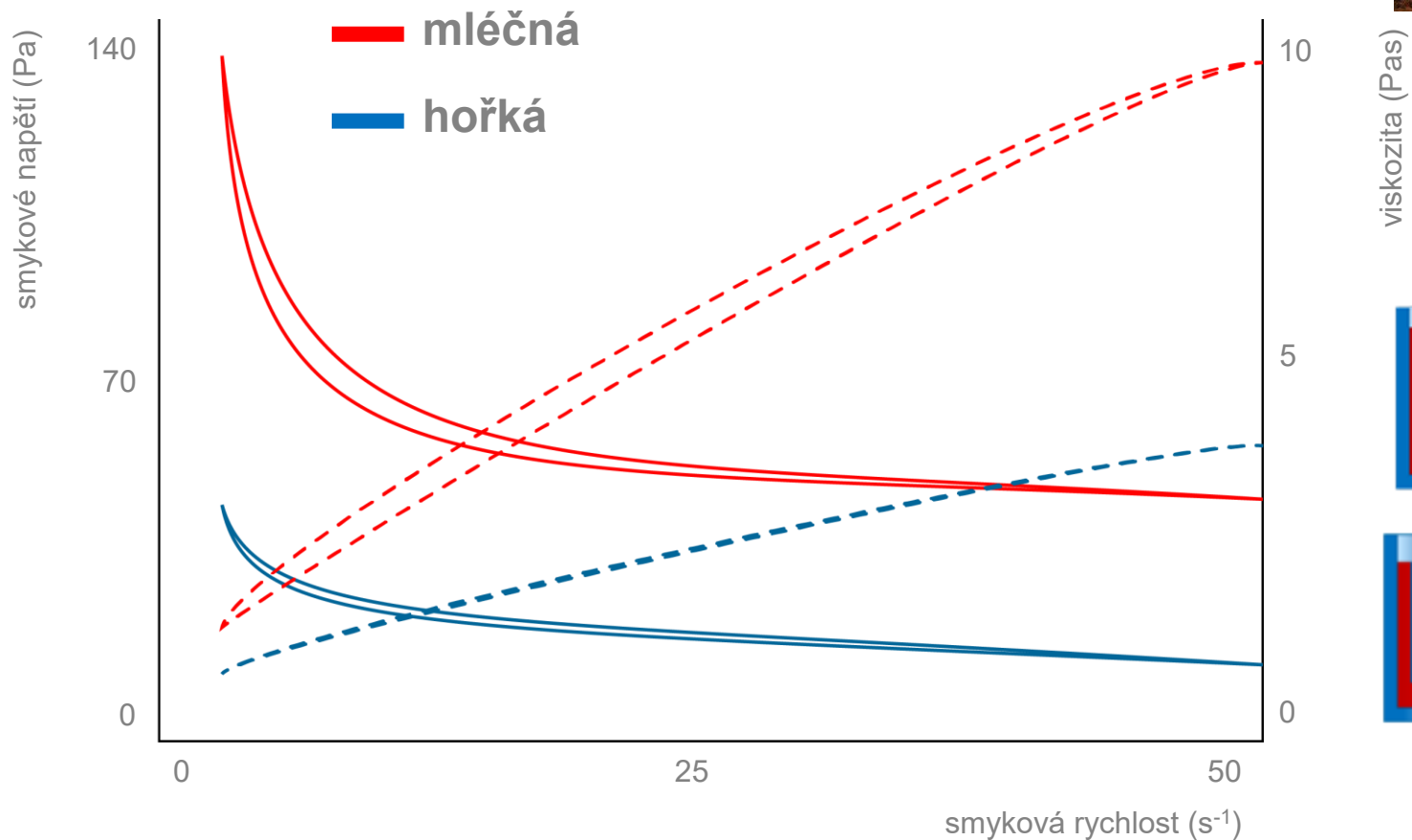

MEZ TOKU – ZUBNÍ PASTA

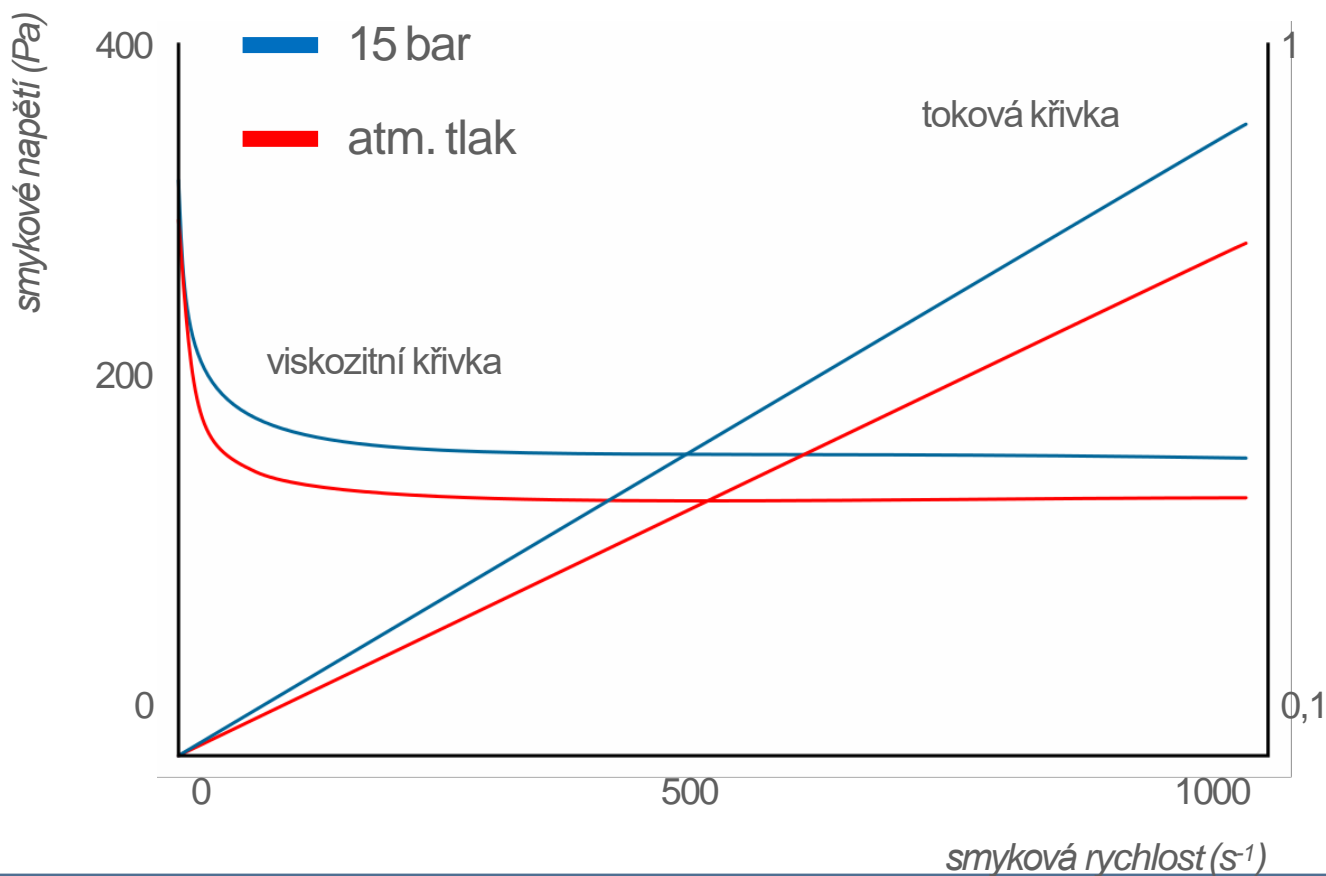

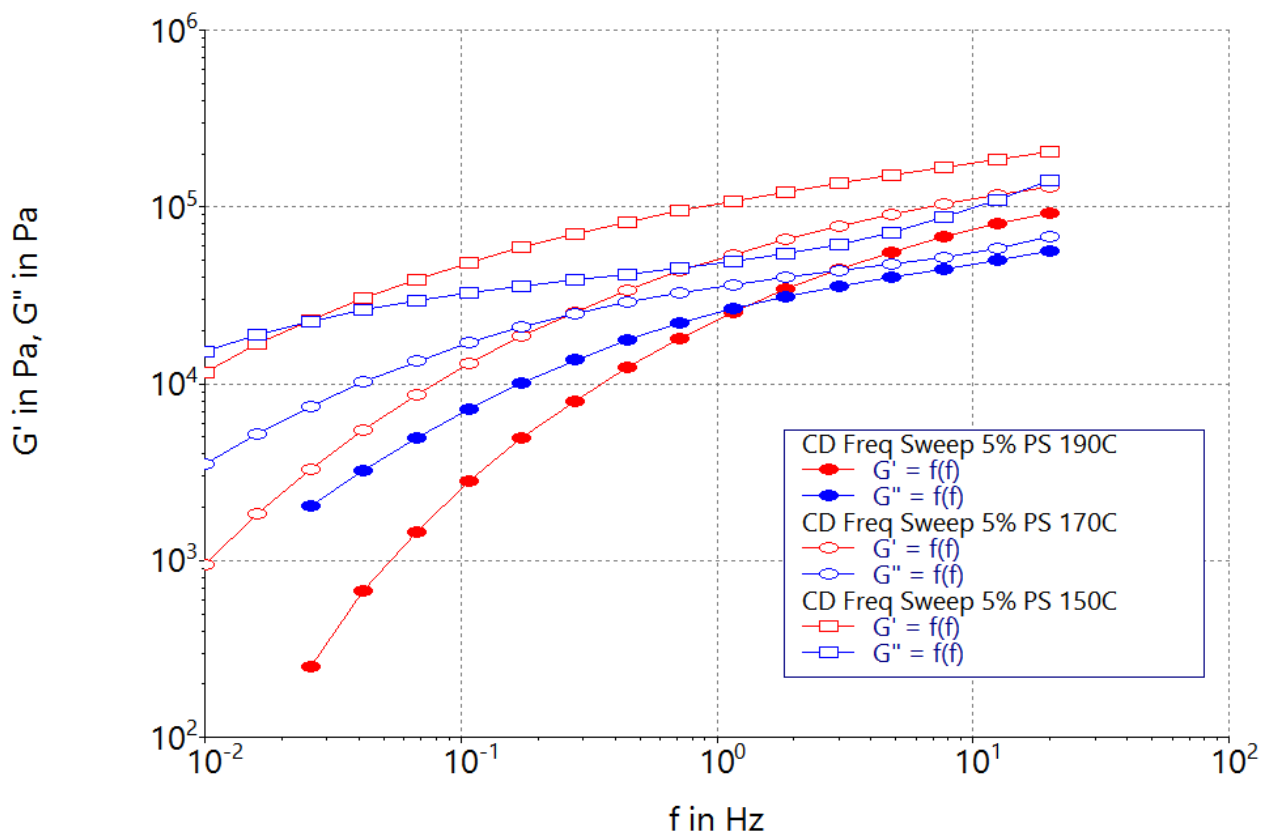
TOKOVÉ VLASTNOSTI – ČOKOLÁDA

ZÁVISLOST VIZKOZITY NA TLAKU – ROPA

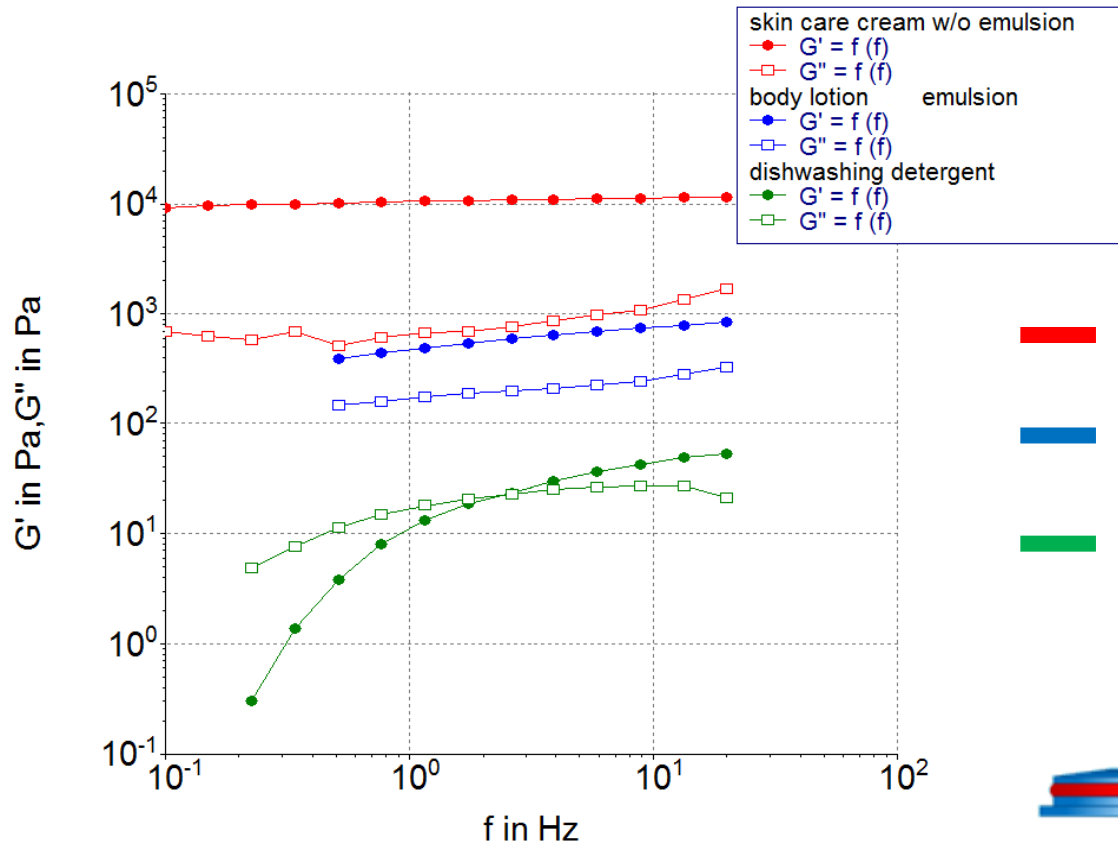
OSCILAČNÍ TEST – POLYMERNÍ TAVENINY

- G' elastická část
Akumulovaný modul
- G'' viskozni část
Ztrátový modul

FYZIKÁLNÍ A MATERIÁLOVÉ ANALÝZY

OSCILAČNÍ TEST – Kosmetických přípravků

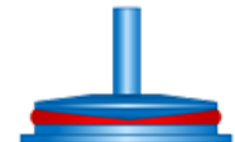
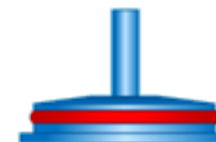
tělový krém

tělové mléko

Mycí prostředek

HAAKE RheoWin 4.50.0003

www.pragolab.cz

[linkedin.com/company/pragolab-s-r-o-](https://www.linkedin.com/company/pragolab-s-r-o-)

volfova@pragolab.cz